

Intressebevakningens och arbetets innehåll

Vi borde oftare fråga oss vad vi egentligen vill. Vilket innehåll och vilken mening har den verksamhet vi är utbildade för och som sysselsätter oss varje dag? När Tandläkarförbundets fullmäktige samlades i Vanda i maj dryftade man detta och frågor som rörde intressebevakning och sakkunnigrollen.

Vår primära roll som tandläkare kan inte vara att klara av en hinderbana bestående av en kommunal budget, köer och informationsteknologi. En förnuftig, evidensbaserad verksamhet för att främja patienternas och befolkningens hälsa blir ändå alltid billigast i längden. Möjligheterna att få vård, själva vårdsystemen och resurserna i anslutning till dem borde planeras på ett sådant sätt att de verkligen främjar verksamheten och inte bara flyttar över utgifter mellan olika enheter.

Våra patienter är människor. Vårt arbetes innehåll definieras av vad som sker med dessa människor och med deras sjukdomar. Hälsovården är människor som verkar bland människor. För patienten är allt som har med de egna sjukdomarna och problemen oerhört viktigt. Beslut som kan förefalla vardagliga är ofta unika för patienten. Ur etisk synpunkt är det bra att fundera på om t.ex. bonuspöng, som man genom att konsumera mera kan samla med kommersiella plastkort, kan förvränga en sjuk människas behov och innehållet i en läkares arbete.

De viktigaste ämnena i fullmäktiges diskussioner var yrkeskårens grundläggande värderingar och intressebevakningens huvuduppgifter. De hälsopolitiska beslutens inverkan på hela yrkeskårens verksamhetsmöjligheter blev ett centralt tema. Speciellt fullmäktigeledamöterna från hälsocentralerna i de stora städerna förmedlade en klar trötthet, förorsakad av att förhållandena på arbetsplatserna och arbetets innehåll har förändrats och att mängden arbete har ökat obehärskat. Man fick intrycket att den delen av tandläkarkåren ständigt är sysselsatt med att släcka en akut eldsvåda och därför är tvungen att lämna alla andra arbetsuppgifter vind för väg. Att se till att hälsocentralarbetet också i fortsättningen är meningsfullt och kan locka tandläkare kommer därför att vara en central del av intressebevakningen. Lika viktigt är det att trygga privatsektorns verksamhetsmöjligheter. En sund konkurrenskraft gör det möjligt för patienterna att välja vart de vill vända sig för att få god vård, och det är ett viktigt beslut för dem. Sjukförsäkringsersättningen är samhällets stöd till patienten, och det riktar sig enbart till honom eller henne i form av en ersättning för kostnader som har uppstått på grund av sjukdom. Tandläkarkårens gemensamma värderingar grundar sig på möjligheten att göra ett högklassigt arbete enligt god praxis på olika typer av arbetsplatser. Det är den stöttepelare som bär upp värderingen av arbetet och hur man orkar med det. En av de största utmaningar Förbundet står inför under den närmaste tiden är att skapa kriterier för hur man känner igen en bra arbetsplats, och att utmana alla i ledande ställning att verka till allas bästa enligt dessa kriterier.

En viktig del av den samhälleliga debatten inom intressebevakningen är också att se till att en högklassig basutbildning och fortbildning får tryggade resurser vid universitetet. En högklassig utbildning som ända från början motiverar till studier lockar begåvade studerande, som i sin tur ställer det kunnande de får till hälsovårdens förfogande.

Det är glädjande att kunna tala om att sammanlagt 486 studerande sökte inträde till den odontologiska utbildningen vid Helsingfors, Åbo och Uleåborgs universitet. Efter urvalsproven kunde 110 av dem inleda studier.

Man måste ge den akademiska utbildningen en mångsidig kontaktyta med det arbete den vanliga tandläkaren utför i olika omgivningar. Det är möjligt om man, när man utvecklar den praktiska tjänstöringen och dess valmöjligheter, skapar ett system med mästare och gesäller både inom den offentliga och inom den privata sektorn. Då kommer det kunnande och den visdom det vardagliga arbetet har fört med sig att förädlas till nytta för kommande generationer. Tandläkare sätter värde på sitt eget arbete, och upplever att också patienterna uppskattar det de gör. Det framgick då man nyligen gjorde en undersökning av tandläkares trivsel i arbetet.

När det gäller intressebevakning måste man också våga tala öppet om pengar och inkomstnivåer. Vid Akavas förbundsöppning på våren framhöll många delegater kraftigt hur en färsk undersökning visade att de högutbildades lönenivå i Finland släpade efter, och hur deras köpkraft var den näst sämsta i de gamla EU-länderna. Undersökningen hade beaktat den samhällssubventionerade utbildningen vid beräkning av köpkraften. Statsminister Matti Vanhanen, som besökte mötet, förde i sitt anförande fram sin oro över hur det kommer att gå för den finländska konkurrenskraften om vi inte har kunniga och välutbildade människor i arbetslivet som kan stå för nya innovationer.

Man får hoppas att också samhällets beslutsfattare sätter värde på vårt arbete och på den högklassiga tandvården i vårt land. Den är inte någon självklarhet, och den har inte kommit till utan att man har arbetat hårt för att nå ett sådant resultat. En god utbildning är ett privilegium, men det är också ett privilegium att få högklassig vård av bästa tänkbara sakkunniga. Det är bra att alltid hålla i minnet hur vi själva skulle vilja bli undersökta och behandlade när vi förr eller senare en gång blir sjuka.

Girigheten är en av människans tråkiga synder, men i ett friskt samhälle kan det inte vara förbjudet att eftersträva framgång både inom sitt yrke och i vidare bemärkelse, inte ens för en läkare. Tandläkarförbundet fungerar som en förenande länk inom tandläkarkåren, och utvecklar och upprätthåller våra gemensamma värden. Samtidigt kan vi aktivt medverka till att samhällets beslutsprocesser beaktar patientens bästa ur hälsosynpunkt. Läkaren är en sakkunnig som verkar för patientens bästa. Därför går den positiva inställningen till tandläkarkåren och en lyckad intressebevakning hand i hand.

LIISA LUUKKONEN